

UZASADNIENIE

Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060 został wyznaczony w związku z wypełnianiem zobowiązań Polski wynikających z *Dyrektywy Rady 92/43/EEG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory i uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW)*. Obszar ten, o pierwotnie wyznaczonej powierzchni 1436,8 ha został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej nr 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG, czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny Dz.Urz. UE L. 33 z dnia 8 lutego 2011 r.).

Powierzchnia obszaru została powiększona do 1765,7 ha na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji z dnia 7 listopada 2011 r., nr 2013/741/UE, przyjmującej siódmy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L 350.287 z dnia 21 grudnia 2013 r.).

Na podstawie art. 131 ust. 1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, 1238)*, zwanej dalej ustawą OOS, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych *ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, 628 i 842)*, zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody. W związku z powyższym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia planu zadań ochronnych, o którym mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat. Pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony obszaru, czyli zapewnienie, że stan siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar nie zostanie pogorszony i zapewnione zostanie dążenie do osiągnięcia właściwego stanu ochrony. Realizacja tak sformułowanego celu działań ochronnych, w szczególności na gruntach stanowiących własność prywatną, wymogła na ustawodawcy decyzje o nadaniu temu dokumentowi normy prawnej, ustanawianej w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowe-

go. Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. Nr 34, poz. 184 z 2010 r., zm. Dz. U. z 2012 r. poz. 506).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 powinien zawierać:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Przy opracowaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dzicy Las PLH320060, kierowano się także oprócz wyżej przytoczonych aktów prawa, wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012r. w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1.

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości udziału w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Także w związku z regulacją art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i trybie określonym w ustawie OOS, w postępowaniu którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu. W myśl przepisu art. 59 ust 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o województwie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, zm. Dz. U. z 2011 r.: Nr 22, poz. 114, Nr 163, poz. 981, Nr 185, poz.

1092), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy o ochronie przyrody, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru. W związku z faktem, że obszar Natura 2000 Dziczy Las PLH320060, położony jest w całości w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego, przytoczony wyżej przepis prawa nie ma zastosowania w niniejszym postępowaniu – jedynym właściwym do uzgodnień organem jest Wojewoda Zachodniopomorski.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dziczy Las PLH320060, dokonano następujących czynności:

- 1) Opisano granice obszaru Natura 2000 w oparciu o 600 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogiem *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1247)*.
- 2) Zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz zidentyfikowano jako przedmioty ochrony następujące siedliska przyrodnicze spośród wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej i gatunki zwierząt spośród wymienionych w Załączniku II tej dyrektywy:
 - 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea* – siedlisko nie wykazywane w dotychczasowym SDF-ie, dodane w wyniku prac nad PZO,
 - 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nymphaeion*, *Potamion*,
 - 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko nie wykazywane w dotychczasowym SDF-ie, dodane w wyniku prac nad PZO,
 - 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*),
 - 7210* Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*) - siedlisko nie wykazywane w dotychczasowym SDF-ie, dodane w wyniku prac nad PZO,
 - 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
 - 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
 - 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*),
 - 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*),
 - 1088 kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*,
 - 1180 kumak nizinny *Bombina bombina* - gatunek nie wykazywany w dotychczasowym SDF-ie, dodany w wyniku prac nad PZO.

W dotychczasowym SDF-ie, jako przedmiot ochrony wykazywane jeszcze było siedlisko 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Popule-*

tum albae, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, jednak podczas prac nad planem zadań ochronnych, nie udało się potwierdzić jego obecności. W miejscach potencjalnego występowania siedliska stwierdzono zbiorowiska roślinne olsów nie klasyfikowanych jako siedlisko przyrodnicze, lub też zbyt wysoki do penetracji terenu poziom wody. Ponieważ nie można wykluczyć obecności siedliska w obszarze, postanowiono pozostawić je w SDF z oceną reprezentatywności D.

Poza wyżej już wymienionymi siedliskami, w SDF wpisane są następujące siedliska przyrodnicze, które z powodu oceny reprezentatywności D, nie są przedmiotami ochrony:

- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*,
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

- 3) Na miarę dostępnych informacji, dokonano oceny stanu ochrony ww. przedmiotów ochrony, na podstawie parametrów określonych *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.
- 4) Zidentyfikowano i przeanalizowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu każdego z przedmiotów ochrony oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony wymienionych wyżej siedlisk i gatunku. Dokonana analiza wykazała, iż do najistotniejszych istniejących zagrożeń dla obszaru Natura 2000 Dziczy Las, należą działania wynikające z prowadzenia gospodarki człowieka, a zwłaszcza: nie zawsze prawidłowo (w stosunku do wymagań ochronnych siedlisk przyrodniczych) realizowana gospodarka leśna, skutkująca niedostatkami drzew martwych i obumierających, zmniejszaniem się powierzchni drzewostanów w najstarszych klasach wieku upraszczaniem struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów (niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania siedliska jako ekosystemu), a także zanieczyszczenia wód wynikające z intensyfikacji rolnictwa oraz użytkowania wędkarskiego zbiorników wodnych. Do najważniejszych potencjalnych zagrożeń zaliczono: między innymi: ewolucję biocenotyczną na siedliskach nieleśnych, zmiany stosunków wodnych i stosowanie biocydów.

Kody zagrożeń dla przedmiotów ochrony (określone w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia) podano zgodnie z opracowaniem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „*Podręcznik Platforma Komunikacyjno-Informacyjna. Plany zadań Ochronnych Natura 2000, jako narzędzie wspomagające tworzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Wersja 2013.2*”.

- 5) Sformułowano cele działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu, w sposób umożliwiający prowadzenie monitoringu i weryfikacji oraz postępu w realizacji, kierując się potrzebą odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt oraz ich siedlisk.
- 6) Ustalono działania ochronne związane z ochroną czynną oraz utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania zapewniające osiągnięcie celów działań ochronnych (np. utrzymanie obecnych warunków hydrologicznych, prowadzenie ekstensywnej gospodarki

rolnej wokół siedlisk przyrodniczych zależnych od wody, ekstensywne użytkowanie wędkarskie jeziora ramieniowego, a w przypadku jezior eutroficznych – ekstensywne użytkowanie rybne i wędkarskie, zachowanie stref buforowych, ochrona torfowisk przed zarastaniem drzewami i krzewami, odbudowa zasobów martwego drewna, poprawa struktury wiekowej drzewostanów, wyznaczanie powierzchni referencyjnych, a dla gatunków – przede wszystkim zachowanie ciągłej obecności ich odpowiednich siedlisk).

- 7) Wskazano konieczność uzupełnienia stanu wiedzy o 13 przedmiotach ochrony (siedliska: 3140, 3150, 7140, 7110*, 7210*, 9110, 9130, 9160, 91D0, gatunki: pachnica dębowa, kozioróg dębosz, kumak nizinny).
- 8) Zaprojektowano działania dotyczące monitoringu realizacji celów działań ochronnych oraz monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu gatunków ptaków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Realizacja tych działań umożliwi w przyszłości sprawującemu nadzór nad obszarem Natura 2000 wypełnienie zobowiązań wynikających z przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody, dotyczących cyklicznego składania raportów o ochronie obszaru.
- 9) Sformułowano wskazania do zmian w Studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Banie i gminy Kozielice, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.
- 10) W trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzono potrzeby sporządzenia planu ochrony dla przedmiotowego obszaru Natura 2000.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 2 pkt 3 *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, a także art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obwieszczeniem z dnia 07 listopada 2012 r. znak: WOPN-ZP.6320.7.2012.BG podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dziczy Las PLH 320060, mówiącą o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- 3) możliwości składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania,
- 4) a także wskazał organ właściwy do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 paździer-

nika 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 07 listopada 2012 r. znak: WOPN-ZP.6320.7.2012.BG:

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie (od dnia 7 listopada 2012 r.),
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie (w dniach od 7 listopada 2012 r. do 6 lutego 2012 r.),
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w Gazecie Wyborczej z dnia 8 listopada 2012 r.

Powyższa procedura w trybie art. 39 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, zgodnie ze stanowiskiem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pismo z dnia 22.11.2011 r. znak: DON-WP.082.1.25.2011.JM) została przeprowadzona zarówno na etapie przed przystąpieniem do opracowania projektu dokumentu, jak również na etapie sporządzonego projektu aktu normatywnego (tj. zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych).

Kolejnym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, mającego na celu zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedliska przyrodniczego, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem Wykonawcy projektu planu, cyklu spotkań dyskusyjnych, na które zaproszone zostały wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesów. W ramach ww. procedury odbyły się trzy spotkania dyskusyjno-warsztatowe, które zrealizowano w dniach: 12 marca 2013 r., 18 czerwca 2013 r. oraz 9 października 2013 r. W spotkaniach uczestniczyło odpowiednio 30, 25 i 18 osób. Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą pracującą nad opracowaniem projektu planu. Wolę wejścia w skład zespołu wyrazili reprezentanci oraz przedstawiciele następujących grup interesu:

- 1) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Oddział Zachodniopomorski,
- 2) ENEA Operator Sp. z o.o., Oddział Dystrybucji Gorzów Wielkopolski,
- 3) ENEA Operator Sp. z o.o., Oddział Dystrybucji Poznań,
- 4) ENEA Operator Sp. z o.o., Oddział Dystrybucji Szczecin,
- 5) ENERTRAG Polska Sp. z o.o. Szczecin,
- 6) Gmina Kozielice,
- 7) Gmina Myślibórz,
- 8) Klub Przyrodników,
- 9) Nadleśnictwo Myślibórz,
- 10) Pracownia Projektów Przyrodniczo-Środowiskowych Joanna Zarzycka-Streitfeld,
- 11) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie,

12) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

13) Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach,

Celem spotkań dyskusyjnych było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000, uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotu ochrony przy wykorzystaniu wiedzy naukowej, jak i przy wykorzystaniu lokalnej wiedzy na temat obszaru oraz potrzeb i aspiracji osób oraz podmiotów korzystających z obszaru do zrównoważonego rozwoju. Zgłaszane na bieżąco w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski członków grupy miały realny wpływ na ostateczną treść przyjętego dokumentu.

Po zakończeniu etapu opracowywania projektu PZO, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy OOS, obwieszczeniem z dnia 4 grudnia 2013 r. znak: WOPN-ZP.6320.5.2013.BG podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do konsultacji społecznych sporządzonego projektu zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzikie Las PLH320060, zgodnie z czynnościami określonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy OOS. Na etapie procedury konsultacji społecznych, wpłynęło 7 pism zawierających kilkadziesiąt uwag i wniosków ze strony różnych podmiotów. Każdą z uwag indywidualnie rozpatrzono, wprowadzając w przypadku uwag uzasadnionych, stosowne zmiany do projektu zarządzenia, biorąc jednak pod uwagę fakt, że dla osiągnięcia celów ochrony obszaru pewne modyfikacje sposobu gospodarowania są konieczne. Szczegółowe informacje o sposobie rozpatrzenia wszystkich uwag znajdują się w tabeli poniżej:

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
1	Klub Przyrodników	Działania na rzecz odbudowy zasobów martwego drewna wymagają intensyfikacji, a nie tylko kontynuacji. Wnosimy o korektę sformułowania	Uwagę uwzględniono. Zapis zmieniono na „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawienie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew, aż do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.
2	Klub Przyrodników	Sieć powierzchni referencyjnych powinna być zaprojektowana i wskazana już w PZO. Nie ma żadnego powodu odkładania tego na czas realizacji planu.	Uwagę uwzględniono. W projekcie zarządzenia wskazano wydzielenia leśne o łącznej powierzchni około 50 ha, które powinny być trwale wyłączone z użytkowania i pozostawione do naturalnego rozwoju.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
3.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160, pachnicy dębowej i kozioroga. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”.	Zagrożenia: Nie uwzględniono uwagi dotyczącej usunięcia z zagrożeń zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”. Zasoby martwego drewna są oceniane w ramach jednego z parametrów oceny stanu siedliska zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Siedlisk. Nie uwzględnia się w ich kalkulacji gałęzi i pni po ściętych drzewach. Przy przyjętych w metodyce oceny stanu siedlisk wskaźnikach, zły stan zasobów martwego drewna w lasach jest jednym z najczęstszych powodów niskiej oceny ich stanu zachowania. W trakcie badań terenowych, podczas dokonywania oceny stanu siedlisk przyrodniczych na przedmiotowym obszarze Natura 2000, wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Ponieważ taka ocena rzutuje na ocenę ogólną stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a odpowiada za nią konkretnie zidentyfikowany czynnik, konieczne jest wskazanie zdiagnozowanego zagrożenia.
4	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160. Treść uwagi: usunięcie zapisu „inne rodzaje praktyk – wprowadzenie dęba w ilości powyżej 20% ...”	Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żywnych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zapis zmieniono na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”. Natomiast przy siedlisku 9160 zapis zmieniono na - zmniejszanie udziału grabu w płatach siedliska.
5	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 3150, 7110, 7140, 7210. Treść uwagi: usunąć z zapisu „inne rodzaje praktyk – gospodarka leśna wokół zbiorników wodnych – trzebież późna”.	Nie uwzględniono uwagi dotyczącej innych praktyk leśnych (trzebieże i rębnie) dla przedmiotów ochrony: 3150, 7110, 7140, 7210. Prowadzenie jakichkolwiek wycinek drzewostanu w strefie ekotonowej tych siedlisk stanowi dla nich zagrożenie poprzez osłabienie funkcji buforowej.
6	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony 91D0, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”	Nie uwzględniono uwagi dotyczącej „usuwania martwych i umierających drzew” dla przedmiotów ochrony bory i lasy bagienne, pachnica dębowa i kozioróg dębosz. W trakcie badań terenowych wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Jest to zagrożenie dla bioróżnorodności siedliska, a w przypadku pachnicy dębowej i kozioroga bukowca jest to główny czynnik odpowiadający za stan gatunków.
7	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> Dotyczy przedmiotów ochrony pachnicy dębowej i kozioroga dębosza Treść uwagi: usunięcie zapisu „stosowanie biocydów, hormonów, substancji chemicznych – leśnictwo”	Uwagi nie uwzględniono. Kwestionowane zagrożenie wpisane jest do pakietu zagrożeń potencjalnych. Zdaniem ekspertów jest oczywiste, że ewentualne stosowanie środków chemicznych ukierunkowanych na eliminację organizmów niszczących drewno będzie mogło negatywnie oddziaływać na gatunki chrząszczy uznane za przedmioty ochrony. Również stosowanie środków chemicznych w miejscach i w

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			okresie kwitnienia roślin pokarmowych dla dorosłych chrząszczy, stanowi zagrożenie dla tych chrząszczy (zarówno pachnica dębowa, jak i kozioróg dobosz w postaciach imago korzystają z nektarów kwitnących roślin np. maliny, jeżyny). W działaniach ochronnych dla pachnicy dębowej i kozioroga dobosza zmodyfikowano w sposób następujący: „Stosowanie biocydów w granicach ostoi ograniczyć do sytuacji ekstremalnych zagrażających trwałości lasu, gdy inne metody okażą się nieskuteczne. W granicach ostoi pachnicy dębowej i kozioroga dębosza oraz w granicach wyznaczonych powierzchni referencyjnych zrezygnować z ich stosowania w ogóle”.
8	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 1. Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160, pachnicy dębowej i kozioroga. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”.	Zagrożenia: Ad. 1. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej usunięcia z zagrożeń zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”. Zasoby martwego drewna są oceniane w ramach jednego z parametrów oceny stanu siedliska zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Siedlisk. Nie uwzględnia się w ich kalkulacji gałęzi i pni po ściętych drzewach. Przy przyjętych w metodyce oceny stanu siedlisk wskaźnikach, zły stan zasobów martwego drewna w lasach jest jednym z najczęstszych powodów niskiej oceny ich stanu zachowania. W trakcie badań terenowych, podczas dokonywania oceny stanu siedlisk przyrodniczych na przedmiotowym obszarze Natura 2000, wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Ponieważ taka ocena rzutuje na ocenę ogólną stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a odpowiada za nią konkretnie zidentyfikowany czynnik, konieczne jest wskazanie zdiagnozowanego zagrożenia.
9	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 2. Dotyczy przedmiotów ochrony 9110, 9130, 9160. Treść uwagi: usunięcie zapisu „inne rodzaje praktyk – wprowadzenie dęba w ilości powyżej 20% ...”	Ad. 2. Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żywnych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zapis zmieniono na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”. Natomiast przy siedlisku 9160 zapis zmieniono na - zmniejszanie udziału grabu w płatach siedliska.
10	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 3. Dotyczy przedmiotów ochrony 3150, 7110, 7140, 7210. Treść uwagi: usunąć z zapisu „inne rodzaje praktyk – gospodarka leśna wokół zbiorników wodnych – trzebież późna”.	Ad. 3. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej innych praktyk leśnych (trzebieże i rębnie) dla przedmiotów ochrony: 3150, 7110, 7140, 7210. Prowadzenie jakichkolwiek wycinek drzewostanu w strefie ekotonowej tych siedlisk stanowi dla nich zagrożenie poprzez osłabienie funkcji buforowej.
11	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwo-	<u>Zagrożenia</u> 4. Dotyczy przedmiotów ochrony 91D0, pachnicy dębowej i kozioroga	Ad. 4. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej „usuwania martwych i umierających drzew” dla przedmiotów ochrony bory i lasy bagienne,

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
	wych Szczecin	dębosza. Treść uwagi: usunięcie zapisu „usuwanie martwych i umierających drzew”	pachnica dębowa i kozioróg dębosz. W trakcie badań terenowych wskaźnik dotyczący martwego drewna oceniono jako zły (U2). Jest to zagrożenie dla bioróżnorodności siedliska, a w przypadku pachnicy dębowej i kozioroga bukowca jest to główny czynnik odpowiadający za stan gatunków.
12	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Zagrożenia</u> 5. Dotyczy przedmiotów ochrony pachnicy dębowej i kozioroga dębosza Treść uwagi: usunięcie zapisu „stosowanie biocydów, hormonów, substancji chemicznych – leśnictwo”	Ad. 5. Uwagi nie uwzględniono. Kwestionowane zagrożenie wpisane jest do pakietu zagrożeń potencjalnych. Zdaniem ekspertów jest oczywiste, że ewentualne stosowanie środków chemicznych ukierunkowanych na eliminację organizmów niszczących drewno będzie mogło negatywnie oddziaływać na gatunki chrząszczy uznane za przedmioty ochrony. Również stosowanie środków chemicznych w miejscach i w okresie kwitnienia roślin pokarmowych dla dorosłych chrząszczy, stanowi zagrożenie dla tych chrząszczy (zarówno pachnica dębowa, jak i kozioróg dębosz w postaciach imago korzystają z nektarów kwitnących roślin np. maliny, jeżyny). W działaniach ochronnych dla pachnicy dębowej i kozioroga dębosza zmodyfikowano w sposób następujący: „Stosowanie biocydów w granicach ostoi ograniczyć do sytuacji ekstremalnych zagrażających trwałości lasu, gdy inne metody okażą się nieskuteczne. W granicach ostoi pachnicy dębowej i kozioroga dębosza oraz w granicach wyznaczonych powierzchni referencyjnych zrezygnować z ich stosowania w ogóle”.
13	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<u>Działania ochronne</u> 1. Bory i lasy bagienne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), torfowiska nakredowe: Pozostawienie leśnej strefy ekotonowej wokół siedliska. Zaniechanie wykonywania rębni zupełnej, częściowej i gniazdowej w odległości 30 m od przebiegu granicy siedliska. Propozycja zmiany zapisu: Kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż siedlisk przyrodniczych o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną kształtowane są strefy ekotonowe o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż siedlisk przyrodniczych o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi.	Działania ochronne: Ad. 1. Uwagę uwzględniono częściowo. Zaproponowana przez wnioskodawców zmiana treści działania nie zapewni utrzymania buforującej funkcji jaką powinny pełnić strefy ekotonowe. Chodzi tu przede wszystkim o utrzymanie w miarę stabilnych stosunków wodnych na siedliskach hydrogenicznych, co jest zależne między innymi od drzewostanów otaczających poszczególne płyty siedlisk i od pokrycia drzewostanem powierzchni ekotonu. Strefy ekotonowe są ponadto przestrzeniami łącznikowymi pomiędzy różnymi typami ekosystemów, stąd zasadne jest aby kształtowały się w sposób spontaniczny, a nie wymuszony przez człowieka. Funkcjonowanie tak rozumianych stref ekotonowych jest niezbędne dla ochrony wskazanych, bardzo wrażliwych na oddziaływania zewnętrzne siedlisk przyrodniczych. Zmieniono zapis dotyczący szerokości strefy ekotonowej na wnioskowany. Nie wprowadzono limitacji siedlisk zależnej od ich powierzchni, ponieważ siedliska przyrodnicze o powierzchni do 1 ha wymagają nie mniej skutecznej ochrony niż płyty siedlisk o powierzchni większej, co wynika z faktu, że z racji małej powierzchni są one bardziej podatne na zagro-

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			zenia.
14	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>2. Żyzne buczyny, grąd subatlantycki – odbudowa zasobów martwego drewna</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu.</p> <p>Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu)</p>	<p>Ad. 2. Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis zmodyfikowano w następujący sposób: „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew aż do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.</p>
15	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>3. Żyzne buczyny</p> <p>Preferowanie gatunków buczynowych w drzewostanie. Ograniczenie wprowadzania nasadzeń.</p> <p>Propozycja wykreślenia zapisu. Oczywistym jest fakt preferowania gatunków buczynowych na tym siedlisku przyrodniczym. Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych są i będą realizowane zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie. Na siedliskach kwaśnych i żyznych buczyn drzewostan główny stanowi buk, natomiast dąb jest jedynie gatunkiem domieszkowym, który wprowadzany jest wraz z innymi gatunkami w ilości ok. 10-30% w zależności od Typu Siedliskowego Lasu.</p>	<p>Ad. 3. Uwagę uwzględniono częściowo.</p> <p>Zmodyfikowano zapis w następujący sposób: „Preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żyznych buczyn - Podczas wykonywania prac hodowlanych nie zmniejszać udziału buka w poszczególnych płatach siedlisk, dążyć do zwiększenia udziału tego gatunku w siedlisku”. Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika z wymogów ochrony siedliska przyrodniczego 9130, na którym dąb nie powinien być wprowadzany w sposób sztuczny (może być co najwyżej tolerowany niewielki udział dębu w siedlisku, jeśli już jest).</p>
16	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>4. Żyzne buczyny – poprawa struktury wiekowej drzewostanu</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: Utrzymanie zróżnicowanej struktury wiekowej drzewostanu. Dążenie do zwiększenia zasobów martwego</p>	<p>Ad. 4. Uwagę uwzględniono częściowo. Aktualna treść działania brzmi następująco: „<u>Poprawa struktury wiekowej drzewostanu:</u> Pozostawienie podczas cięć rębnych, powierzchni drzewostanów w formie grup, kęp z nienaruszonymi także dolnymi piętrami lasu (do naturalnego rozwoju). Powierzchnie ze</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu w celu zwiększenia różnorodności biologicznej.</p> <p>Zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie na przedmiotowych siedliskach przyrodniczych nie prowadzi się rębni zupełnych. W rębniach złożonych nie pozostawia się kęp starodrzewu na powierzchniach manipulacyjnych. Jest to uzasadnione ze względów ekologicznych i przyrodniczych, bowiem rolę, jaką spełniają pozostawione kępy starodrzewu w rębni I, w rębniach złożonych pełni stary, towarzyszący rozwijającemu się młodemu pokoleniu lasu drzewostan, przez okres nawet kilkudziesięciu lat, co zapewnia powrót właściwych gatunków flory i fauny na powierzchnię objętą rębnią. Przy pozostawianiu starodrzewu na powierzchniach nie należy kierować się szablonem (powierzchnie regularnie rozproszone) a należy wykorzystywać m.in. ukształtowanie terenu, warunki hydrologiczne i inne sprzyjające czynniki.</p>	<p>starodrzewem muszą być w miarę regularnie rozproszone na powierzchni siedliska żywej buczyny w granicach obszaru z wykorzystaniem m.in. ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych i innych sprzyjających czynników”.</p> <p>Konieczne było pozostawienie zasadniczej części działania z uwagi na obowiązek poprawy stanu siedlisk przyrodniczych, ciążyący na organie sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 i także nad podmiotem gospodarującym zasobami siedlisk w obszarze Natura 2000. Istotą zaplanowanego działania jest nie tylko zapewnienie odpowiednio wysokiego udziału tzw. martwego drewna czy drzew biocenotycznych ale także zapewnienie możliwie dużego zróżnicowania struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów (możliwie dużej liczby klas wieku w poszczególnych płatach siedlisk), a także ciągłej obecności najstarszych fragmentów drzewostanów w płatach siedliska. Jest to niezbędne między innymi z uwagi na konieczność zapewnienia właściwego stanu gatunkom typowym dla siedliska (nie tylko roślinom, ale także faunie i mykobiotie ksylobiontycznej). Zgodnie z aktualną wiedzą zapisane działanie powinno przyczynić się do poprawy stanu ochrony siedliska w zakresie parametru struktura i funkcja. Modyfikacja gospodarki leśnej w tym zakresie jest możliwa w świetle §12 aktualnie obowiązujących Zasad Hodowli Lasu.</p>
17	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>5. Żywe buczyny – wyznaczenie sieci powierzchni referencyjnych czyli drzewostanów wyłączonych z użytkowania i pozostawionych (trwale) do naturalnego rozwoju:</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej.</p> <p>Wyznaczenie ekosystemów reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych. Plan Zadań Ochronnych nie powinien wymuszać takich działań. Nie ma konieczności wskazywania ilości i</p>	<p>Ad. 5. W toku konsultacji społecznych oraz prac Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, ustalono i uzgodniono z Nadleśnictwem Myślibórz listę wydzieleń leśnych, które powinny być uznane za powierzchnie referencyjne. Obecna treść działania brzmi następująco: „Włączenie do sieci powierzchni referencyjnych wskazanych w kolumnie obok wydzieleń leśnych obejmujących płaty siedliska. Trwałe ich wyłączenie z użytkowania i pozostawienie do naturalnego rozwoju. Wydzielenia leśne: 98m, 99g/01, 99g/99, 99h/01, 99h/99, 110b, 128d, 130 (część- 4,77 ha)”. Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika z faktu, że powierzchnie referencyjnych nie wyznacza się wyłącznie w celu zwiększenia zasobów martwego drewna w siedlisku. Wyznaczenie takich powierzchni sprzyja zapewnieniu ciągłości obecności martwego drewna w siedlisku, jednak nadrzędnym celem jest pozostawienie naturalnym procesom reprezentatywnych przykładów ekosystemów. Powierzchnie referencyjne mają być swoistym refugium zarówno dla poszczególnych gatunków typowych dla siedliska przyrodniczego</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		powierzchni. Powierzchnie takie zostaną wyznaczone w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Nie zawsze ochrona bierna jest najlepszym sposobem na zwiększenie zasobów martwego drewna. Należy podkreślić, że wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego może również doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.	(często zagrożonych, ginących lub/i chronionych) ale także dla samych ekosystemów jako ugrupowań gatunków typowych z funkcjonującymi powiązaniami troficznymi.
18	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>6. Żyzne buczyny</p> <p>Doprowadzenie do zmiany treści porozumienia nr 1/2009 z dnia 23.11.2009r. zawartego pomiędzy dyrektorem RDLP w Szczecinie a dyrektorem RDOŚ w Szczecinie w zakresie orientacyjnych składów upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych i rodzajów rębni, które mogą być stosowane w drzewostanach tworzących siedliska przyrodnicze. Zmiany powinny być dostosowane do wymogów GIOŚ dotyczących siedlisk na obszarach Natura 2000.</p> <p>Propozycja wykreślenia zapisu. Organem odpowiedzialnym za wykonanie zadania nie powinno być Nadleśnictwo Myślibórz a RDLP w Szczecinie.</p> <p>Poradniki metodyczne GIOŚ zostały opracowane na potrzeby monitoringu przyrodniczego do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków. Wydane przewodniki nie są usankcjonowane w postaci aktu prawnego. Należy zwrócić uwagę, że badane wskaźniki zmieniają się (np. wskaźnik martwego drewna dla siedliska przyrodniczego 91EO). Poza tym dla siedlisk przyrodniczych kwaśne i żyzne buczyny poradniki nie zostały opublikowane na stronie internetowej GIOŚ.</p>	Ad. 6. Uwagę uwzględniono. Pierwotny zapis miał na celu wyeliminowanie zagrożeń jakie niesła ze sobą treść dotychczas funkcjonującego porozumienia. Wobec podjętych przez RDOŚ w Szczecinie i RDLP w Szczecinie rozmów na temat konieczności zmiany zapisów tego porozumienia, Wykonawca wykreślił zaplanowane wstępnie działanie.
19	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>7. Torfowisko przejściowe, trzęsawiska, torfowisko nakredowe – niedopuszczenie do prowadzenia jakichkolwiek prac zaburzających naturalne warunki hydrologiczne, w tym odnawiania, odmulania i konserwowania rowów</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: Nie należy prowadzić prac, które spowodowałyby zaburzenie naturalnych warunków hydrologicznych, w tym ograniczenie</p>	Ad. 7. Uwagę uwzględniono poprzez zmodyfikowanie treści działania w sposób następujący: „Nie należy prowadzić jakichkolwiek prac (w tym odnawiania, odmulania i konserwowania rowów), które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego”. Tak skonstruowana treść działania eliminuje tylko możliwość wykonywania tych prac, które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych. Tk skonstruowana treść działania jest zgodna z art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		odnawiania, odmulania, konserwowania rowów. Należy zastosować tzw. „miękki” zapis. Art. 118 ustawy z dnia 16.04.2004r. o ochronie przyrody dopuszcza prowadzenie robót polegających na regulacji wód, na które wymagane jest uzyskanie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Nie należy wykluczać prac związanych z konserwacją (utrzymaniem) cieków np. udrożnienie rowów melioracyjnych. Zapis nie może ograniczać takich prac, których zaniechanie może spowodować liczne podtopienia i w rezultacie zamieranie drzewostanów.	
20	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>8. Kwaśne buczyny – ochrona powierzchni referencyjnych siedliska. Wyłączenie z użytkowania gospodarczego</p> <p>Propozycja zmiany zapisu: Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej.</p> <p>Wyznaczenie ekosystemów reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych. Plan Zadań Ochronnych nie powinien wymuszać takich działań. Nie ma konieczności wskazywania ilości i powierzchni. Powierzchnie takie zostaną wyznaczone w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Nie zawsze ochrona bierna jest najlepszym sposobem na zwiększenie zasobów martwego drewna. Należy podkreślić, że wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego może również doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.</p>	Ad.8. Uwagę uwzględniono - usunięto kwestionowany zapis. Dodano działania dotyczące odbudowy zasobów martwego drewna i poprawy struktury wiekowej drzewostanu z zakresem działań analogicznym jak przy żywych buczynach.
21	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych Szczecin	<p><u>Działania ochronne</u></p> <p>9. Bory i lasy bagienne, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, torfowiska nakredowe, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, pachnica dębowa, kozioróg dębosz, kumak nizinny</p> <p>Podmiotem odpowiedzialnym za</p>	Ad. 9. Uwagę uwzględniono. Zmieniono zapis dotyczący podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania i wskazano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, placówki naukowe oraz organizacje pozarządowe.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		wykonanie działań związanych z monitoringiem powinien być organ ochrony przyrody - RDOŚ w Szczecinie a nie Nadleśnictwo Myślibórz.	
22	Nadleśnictwo Myślibórz	Nieuzasadnionym wydaje się pozostawienie 10% powierzchni drzewostanów do naturalnej śmierci w celu zwiększenia udziału drewna martwego. Zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu w ramach cięć rębnych pozostawia się fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu. W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz takie postępowanie nie poprawi stanu siedlisk oraz nie urozmaici strukturę wiekowej drzewostanów a wręcz przeciwnie zaburzy to strukturę wiekową na rzecz drzewostanów starszych i doprowadzi do zaburzenia trwałości lasu.	Uwagę uwzględniono częściowo. Dla siedlisk 9110 i 9130 nie wskazano limitu powierzchniowego biogrup, natomiast dla siedliska 9160 utrzymano limit powierzchni 10% z uwagi na brak wyznaczonych powierzchni referencyjnych dla tego siedliska. Zgodnie z aktualną wiedzą zapisane działanie przyczyni się do poprawy struktury wiekowej drzewostanów w poszczególnych wydzieleniach, zabezpieczając w nich stałą obecność fragmentów drzewostanów reprezentujących najstarsze klasy wieku. Takie rozwiązanie umożliwi utrzymanie stałej obecności fragmentów starszych drzewostanów w poszczególnych płatach siedliska i zarazem stałej obecności drzew obumierających i martwych – kluczowych składników ekosystemów leśnych, często decydujących o ocenie stanu ochrony siedliska
23	Nadleśnictwo Myślibórz	W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz zasoby martwego drewna są wystarczające, stąd niecelowy jest zapis: „zubożenie zasobów martwego drewna”. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z IOL).	Uwagi nie uwzględniono. Terenowa ocena ekspercka, na podstawie wskaźników monitoringu GIOŚ wykazała, że zasoby martwego drewna zostały ocenione jako U2 (złe). Ocena ta jednoznacznie wykazała niedostatek zasobów drewna grubowymiarowego na większości płatów badanych siedlisk, a ponieważ obowiązkiem sporządzającego PZO jest wskazanie czynników odpowiedzialnych za ocenę U1 lub U2, zwłaszcza przy wskaźnikach kardynalnych, zdiagnozowanie "zubożenia zasobów martwego drewna" było konieczne.
24	Nadleśnictwo Myślibórz	Konsekwentne pozostawianie drzew martwych i zamierających, złomów i wykrotów, w celu docelowego odtworzenia zasobów martwego drewna - osiągnięcia poziomu co najmniej 20m3/ha średnio w lasach obszaru, oraz 5 kłód grubszych niż 50 cm/ha lasu ~ rozumiane jako cel długookresowy. W okresie obowiązywania planu zadań ochronnych zbliżenie się do tego celu na ile pozwolą procesy naturalnego wydzielania się drzew (z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu podejmowanych, gdy wskaźnik wydzielania się posuszu NPC jest w klasie Iii lub wyższej)". Propozycja zmiany zapisu: dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna poprzez	Uwagę uwzględniono częściowo. Zapis zmieniono na „Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu osiągnięcie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew”.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu.	
25	Nadleśnictwo Myślibórz	Zapis: „Ograniczanie wprowadzania nasadzeń dębu do 20%” Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych są i będą realizowane zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie, Na siedliskach kwaśnych i żyznych buczyn drzewostan główny stanowi buk, natomiast dąb jest jedynie gatunkiem domieszkowym, który wprowadzany jest wraz z innymi gatunkami w ilości ok. 10-30% w zależności od Typu Siedliskowego Lasu.	Uwagę uwzględniono. W zagrożeniach zmodyfikowano zapis w sposób pozwalający na bardziej adekwatne do sytuacji odzwierciedlenie zagrożenia dla żyznych i kwaśnych buczyn. Usunięto zagrożenie z części dotyczącej kwaśnych buczyn, a w odniesieniu do siedliska 9130 zmieniono zapis na - „zmniejszanie udziału buka w płatach siedliska”.
26	Nadleśnictwo Myślibórz	Dotyczy siedlisk 91D0 i 9110: Wykreślić zapis: „Wyłączenie z użytkowania gospodarczego”. Propozycja: dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu oraz wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej,	Uwagę uwzględniono częściowo. W projekcie zarządzenia przewidziano wyłączenie z użytkowania płatów siedlisk przyrodniczych, które w większości przypadków i tak nie są użytkowane i zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie. Siedlisko 91D0 to tereny silnie uwilgotnione, otoczone głębokimi i szerokimi okrajkami wypełnionymi wodą, stąd utrzymano dla tego siedliska zaplanowane działanie. Usunięto natomiast analogiczne działanie przewidziane pierwotnie dla kwaśnych buczyn, dodając w zamian działania dotyczące odbudowy zasobów martwego drewna i poprawy struktury wiekowej drzewostanu z zakresem działań analogicznym jak przy żyznych buczynach. Taki sposób rozpatrzenia uwagi wynika też z faktu, że powierzchnie referencyjnych nie wyznaczają się wyłącznie w celu zwiększenia zasobów martwego drewna w siedlisku. Nadrzędnym celem jest pozostawienie naturalnym procesom reprezentatywnych przykładów ekosystemów. Powierzchnie referencyjne mają być swoistym refugium zarówno dla poszczególnych gatunków typowych dla siedliska przyrodniczego (często zagrożonych, ginących lub/i chronionych) ale także dla samych ekosystemów jako ugrupowań gatunków typowych z funkcjonującymi powiązaniami troficznymi. W tej sytuacji najlepszą formą ochrony jest wyłączenie ich z użytkowania gospodarczego.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
27	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>Wykreślić Nadleśnictwo Myślibórz z „Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie” dotyczących nw. zadań:</p> <p>- „Wyszukiwania dogodnych siedlisk, przeprowadzenie oceny populacji gatunku”.</p> <p>- „Inwentaryzacja siedlisk i ocena populacji gatunku. Rozpoznanie tras migracyjnych”.</p> <p>- „Monitoring struktury i funkcji siedliska według metodyki GiOŚ, parametr stanu i perspektywy zachowania siedliska”. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań związanych z monitoringiem powinien być organ ochrony przyrody – RDOŚ w Szczecinie a nie Nadleśnictwo Myślibórz.</p> <p>- „Wykonanie zdjęć fitosocjologicznych metodą Braun-Blanquet’a, inwentaryzacja flory, bezkręgowców i grzybów”.</p> <p>- „Przeprowadzenie rozpoznania fauny bezkręgowce pod kątem występowania gatunków typowych dla buczyn ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ksylobiontycznych”.</p>	Uwagę uwzględniono. Jako podmiot odpowiedzialny za realizację przedmiotowych działań wskazano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, placówki naukowe i organizacje pozarządowe.
28	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>„Doprowadzenie do zmiany treści Porozumienia nr 1/2009 zawartego pomiędzy Dyrektorem RDLP w Szczecinie a Dyrektorem RDOŚ w Szczecinie w zakresie orientacyjnych składów upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych”.</p> <p>Organem odpowiedzialnym za wykonanie zadania nie powinno być Nadleśnictwo Myślibórz a RDLP w Szczecinie. Zgodnie z wymogami, poradniki metodyczne GIOŚ zostały opracowane na potrzeby monitoringu przyrodniczego do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków. Wydane przewodniki nie są usankcjonowane w postaci aktu prawnego. Należy zwrócić uwagę, że badane wskaźniki zmieniają się (np. wskaźnik martwego drewna dla siedliska przyrodniczego 91EO), Poza tym dla siedlisk przyrodniczych kwaśne i żyzne buczyny poradniki nie zostały opublikowane na stronie internetowej GfOŚ.</p>	Uwagę uwzględniono. Pierwotny zapis miał na celu wyeliminowanie zagrożeń jakie niosła ze sobą treść dotychczas funkcjonującego porozumienia. Wobec podjętych przez RDOŚ w Szczecinie i RDLP w Szczecinie rozmów na temat konieczności zmiany zapisów tego porozumienia, Wykonawca wykreślił zaplanowane wstępnie działanie.
29	Nadleśnictwo Myślibórz	Zmienić zapis: „Wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów w strefie ekotonowej siedliska o szerokości 30 m lub szerokości naturalnie występujących skarp wokół	Uwagę uwzględniono częściowo. Zmieniono treść działania na następującą: „Zaniechanie wykonania rębni zupełnej, częściowej i gniazdowej w pasie o szerokości odpowiadającej 1-2 wysokości drzewostanu od granicy siedliska”.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		jezior" na „ kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek, źródlisk oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi".	Zaproponowane działania są niezbędne dla ochrony siedlisk hydrogeniczných i zapewnienia utrzymania buforującej funkcji jaką powinny pełnić strefy ekotonowe. Chodzi tu przede wszystkim o utrzymanie w miarę stabilnych stosunków wodnych na siedliskach hydrogeniczných, co jest zależne między innymi od drzewostanów otaczających poszczególne płyty siedlisk i od pokrycia drzewostanem powierzchni ekotonu. Strefy ekotonowe są ponadto przestrzeniami łącznikowymi pomiędzy różnymi typami ekosystemów, stąd zasadne jest aby kształtowały się w sposób spontaniczny, a nie wymuszony przez człowieka. Funkcjonowanie tak rozumianych stref ekotonowych jest niezbędne dla ochrony wskazanych, bardzo wrażliwych na oddziaływania zewnętrzne siedlisk przyrodniczych. Utrzymano także szerokość strefy określoną w metrach z uwagi na fakt, iż tylko w ten sposób jest możliwa późniejsza weryfikacja realizacji działania. Proponowane określenie szerokości strefy, bazujące na wysokości drzewostanu nie jest jednoznaczne i mierzalne. Ponadto, siedliska przyrodnicze o powierzchni do 1 ha wymagają nie mniej skutecznej ochrony niż płyty siedlisk o powierzchni większej, co wynika z faktu, że z racji małej powierzchni są one bardziej podatne na zagrożenia.
30	Nikodem Sielski	Zdaniem wnioskodawcy, Nadleśnictwo Myślibórz nie stosuje zasad mających na celu ochronę zarówno siedlisk jak i przyrodniczo cennej flory i fauny. Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz łamane są zasady ochrony przyrody, nie przestrzega się wielu zasad i szkodzi przyrodzie. Prowadzona gospodarka leśna i rolna na terenie Nadleśnictwa Myślibórz jest sprzeczna z certyfikatem jaki posiada Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie, za co na podstawie Nadleśnictwa Myślibórz certyfikat ten powinien być cofnięty. Nadleśnictwo Myślibórz jawnie przyczynia się do niszczenia resztek cennych siedlisk, chronionej fauny i flory co było już zgłaszane do RDOŚ Szczecin, ale nie zostały wyciągnięte od osób za to odpowiedzialnych żadne konsekwencje. Zgłaszający wnioskuję o wstrzymanie projektów planów ochronnych dla w/w obszarów do czasu wymuszenia na Nadleśnictwie Myślibórz prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnej z obowiązującym je certyfikatem dla Lasów państwowych.	Uwagi nie uwzględniono. Sporządzenie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzicy Las jest ustawowym obowiązkiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, wynikającym z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zasadniczym celem opracowywanego dokumentu jest zidentyfikowanie istniejących zagrożeń dla przedmiotów ochrony w obszarze oraz wskazanie celów i działań ochronnych, które pozwolą na utrzymanie lub poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze. Plan zadań ochronnych będzie narzędziem pozwalającym na dostosowanie metod gospodarowania do wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Sugerowane wstrzymanie procesu planowania byłoby z jednej strony niedopełnieniem przez sprawującego nadzór ustawowych obowiązków, zaś z drugiej - znacząco ograniczyłoby możliwości minimalizowania stwierdzonych zagrożeń i nieprawidłowości.

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
31	RZGW w Szczecinie	Proponujemy poprawić i ujednolicić zapisy, związane z zakresem administrowania wodami, zgodnie z brzmieniem art. 92 ust. 1 ustawy Prawo Wodne.	Uwagę uwzględniono.
32	RZGW w Szczecinie	Zgłoszenie niepoprawnego zapisu na stronie 21 PZO, tzn. „właścicielem jezior jest RZGW Szczecin, natomiast użytkownikiem jest okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie” (dot. J. Piaseczno i J. Dłużyńskie (Bukowno)). RZGW w Szczecinie nie jest właścicielem tych wód.	Rozmowa w dniu 07.01.2014 z kierownikiem Wydziału Gospodarki Rybackiej RZGW Szczecin, potwierdził że RZGW Szczecin nie jest właścicielem Jeziora Bukowno i Jeziora Piaseczno, natomiast jest uprawnionym do wydzierżawiania prawa do użytkowania rybackiego.
33	ZZMiUW w Szczecinie	Uwaga nr 7. Dziczy Las 1. W punkcie 1.7 – kluczowe instytucje dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności, w pozycji 26, w kolumnie dotyczącej zakresu odpowiedzialności ZZMiUW w Szczecinie, należy doprecyzować zapis, który powinien mieć następujące brzmienie: „prowadzi zadania z zakresu małej retencji wodnej w województwie. Administruje, utrzymuje i konserwuje urządzenia melioracji wodnych podstawowych”. 2. Ponadto wnioskujemy o ujęcie w PZO dla przedmiotowego obszaru możliwości wykonania konserwacji przez ZZMiUW w Szczecinie kanału Banie-Parnica, pomiędzy jeziorem Piaseczno a jeziorem Bukowino, obręb Trzebórz, gm. Kozielice.	Ad. 1. Uwagę uwzględniono. Uznano, że uwaga jest słuszna. Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Ze względu na niedostateczne rozpoznanie obecnej sytuacji hydrologicznej i konieczność zachowania ostrożności przed zaplanowaniem działań, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, dodano działanie o następującej treści: „wykonanie ekspertyzy hydrologicznej oceniającej stan uwodnienia jezior Piaseczno i Bukowno przed konserwacją rowu Banie-Parnica oraz oceniającej zakres potrzeb modelowanie stanu uwodnienia po konserwacji tego rowu i zawierającej wytyczne do sposobu wykonania ewentualnych prac hydrotechnicznych.
34	GDOŚ, P. Rojek	Uwaga dotyczy rozdziału 10 dokumentacji: „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”, tabela lp. 11 kolumna uzasadnienie do zmiany (przy siedlisku 91E0). Treść uwagi „jeżeli nie mamy pewności co do występowania tego siedliska na niektórych terenach, nie wiem czy jesteśmy uprawnieni co do jego wykreślenia”.	Pod wpływem zgłoszonej uwagi ponownie przeanalizowano sytuację siedliska 91E0. W SDF-ie sporządzonym wg stanu na 10-2013, siedlisko to było wykazywane jako przedmiot ochrony, zajmujący powierzchnię 19,42 ha, z reprezentatywnością ocenioną jako „B”, powierzchnią względną – „C”, stanem zachowania „B” i oceną ogólną – „B”. W SDF-ie tym, podobnie jak w jego wcześniejszych wydaniach, nie było podanych jakichkolwiek informacji na temat lokalizacji i rozmieszczenia siedliska 91E0 w obszarze Natura 2000 oraz jakichkolwiek danych o wielkości powierzchni poszczególnych płatów zajmowanych przez siedlisko. Podczas obserwacji terenowych, zweryfikowano w obszarze miejsca potencjalnego występowania siedliska. Na większości stanowisk, na podstawie roślinności runa i warunków hydrologicznych stwierdzono występowanie zbiorowiska Ribes nigri-Alnetum. Część stanowisk była trudna do identyfikacji fitosocjologicznej ze względu na bardzo wysoki poziom wody, zakrywający całe runo płatów roślinnych. Siedlisko 91E0, które-

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			go obecność jest poddawana w wątpliwość przez autorów opracowania, wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie (przynajmniej część siedliska mogła ulec naturalnym przemianom biocenotycznym w kierunku zbiorowiska <i>Ribes nigri-Alnetum</i> , szczególnie w stosunkowo niewielkich zagłębieniach śródleśnych, w których w ciągu ostatnich kilku kilkunastu lat (?) utrzymuje się wysoki, stagnujący poziom wody). W tej sytuacji, wobec braku pewności czy siedlisko 91E0 w ogóle istnieje w obszarze, i jednocześnie wobec braku jakichkolwiek podstaw do oceny jego reprezentatywności, przy znikomym prawdopodobieństwie występowania na tak niewielkim obszarze siedliska odpowiednio dobrze wykształconego, zdecydowano o obniżeniu oceny na „D”.
35	GDOŚ, sprawdził P. Rojek	<p>Zarządzenie - lista sprawdzająca</p> <p>1. Czy zaproponowano zmiany <i>in plus</i>, czy przekazano je wnioskiem do GDOŚ, a GDOŚ do KE? Odp. GDOŚ – nie.</p> <p>2. Czy zaproponowano zmiany <i>in minus</i>, czy przekazano je wnioskiem do GDOŚ, a GDOŚ do KE? Odp. GDOŚ – nie.</p> <p>3. Czy określono zagrożenia dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0. Są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony.</p> <p>4. Czy określono cele działań ochronnych dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0, są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony.</p> <p>5. Czy określono działania ochronne dla wszystkich przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, brak dla 91E0, są natomiast siedliska i gatunki, które nie są przedmiotem ochrony.</p> <p>6. Czy w części 2.6 dokumentacji planu zawarto wystarczające uzasadnienie do dodania lub wycięcia przedmiotów ochrony? Odp. GDOŚ – nie, trochę zbyt powierzchowne tłumaczenie – potrzeba bardziej dokładniejszych danych naukowych.</p>	<p>Ad. 1. Uwagę uwzględniono. Rozpoczęto procedurę aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO, w projekcie nowego SDF i we wniosku o zmianę SDF.</p> <p>Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Rozpoczęto procedurę aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO, w projekcie nowego SDF i we wniosku o zmianę SDF.</p> <p>Ad. 3. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono zagrożeń dla 91E0, ponieważ – jak już wyżej wykazano, siedlisko otrzymało ocenę reprezentatywności D i tym samym nie stanowi przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000. W PZO w rozdziale 10 wiersz 11, kolumna uzasadnienie do zmiany napisano „siedlisko 91E0 wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie”.</p> <p>Ad. 4. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono celów działań ochronnych dla 91E0, ponieważ – jak już wyżej wykazano, siedlisko otrzymało ocenę reprezentatywności „D” i tym samym nie jest przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000.</p> <p>Ad. 5. Uwagi nie uwzględniono. Nie określono działań ochronnych dla siedliska 91E0 z powodów określonych powyżej. Siedliska nowe, nie wykazywane w dotychczasowym SDF-ie objęto planowaniem z uwagi na opinię rzeczownika Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytocznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<p>zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”.</p> <p>Ad. 6. Siedliska in plus 3140 i 7210 sąsiadujące ze sobą w terenie rozpoznano w terenie niedostatecznie, ponieważ w sezonie wegetacyjnym 2013 roku w trakcie prowadzenia badań terenowych powierzchnie tych siedlisk były niedostępne ze względu na bardzo wysoki poziom wody na obiektach. Wpisano je na listę siedlisk obszaru po konsultacjach z osobą (panem Pawłem Plucińskim), która siedliska te rozpoznała w terenie 3-4 lata wcześniej. Charakterystykę siedliska w PZO oparto na wiarygodnych informacjach ustnych od p. P. Plucińskiego i fotografiach, które udostępnił wykonawcy. Siedliska te uwzględniono w planowaniu z powodów określonych powyżej.</p>
36	GDOŚ, sprawdził P. Rojek	<p>Dokumentacja PZO - lista sprawdzająca:</p> <p>7. Czy SDF jest wypełniony we wszystkich polach obowiązkowych (patrz instrukcja SDF 2012.1)</p> <p>Odp. GDOŚ – nie, brak wypełnienia 4.2, 4.3.</p> <p>8. Czy SDF został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełniania 2012.1, w szczególności punkty: 3.1 (wszystkie podpunkty), 3.2 (wszystkie podpunkty), 4.2 (sprawdzić dokładnie ???), 4.5 (sprawdzić pobieżnie, zgodność z literaturą wymienioną w 4.2), 6.2, 6.3 ?.</p> <p>Odp. GDOŚ – nie SDF jest w starym formacie.</p> <p>9. Czy przesłano wniosek o zmianę SDF i czy został on przez nas zmieniony?</p> <p>Odp. GDOŚ – nie.</p>	<p>Ad. 7. Uwagę uwzględniono. Dopracowano projekt SDF.</p> <p>Ad. 8. Uwagę uwzględniono. Dopracowano projekt SDF.</p> <p>Ad. 9. Projekt zmiany SDF w trakcie procedowania.</p>
37	GDOŚ sprawdził J. Balcerzak	<p>Uwagi do projektu zarządzenia:</p> <p>1. Uwaga dotyczy braku, w tytułach załączników, miejscowości urzędowania Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska</p> <p>2. Uwaga dotyczy opisu granic obszaru Natura 2000 „Proszę wpisać obowiązującą dla PZO nazwę układu współrzędnych”.</p> <p>3. Uwaga dotyczy opisu granic obszaru Natura 2000 „Proszę zrobić tabelę z oddzielnymi kolumnami dla Lp., X i Y. W tej wersji tabela jest całkowicie nieczytelna.”</p>	<p>Ad. 1. Uwagę uwzględniono. uzupełniono uzupełniono nazwy miejscowości.</p> <p>Ad. 2. Uwagę uwzględniono. Wpisano „Opis granic obszaru w formie listy współrzędnych punktów załamania granic obszaru w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992”</p> <p>Ad. 3. Uwagę uwzględniono. Dane umieszczono w tabeli zwiększając tym samym ich czytelność.</p> <p>Ad. 4. Uwagi nie uwzględniono. Podczas obserwacji terenowych w okresie V-VII 2013 roku, zweryfikowano w obszarze miejsca potencjalnego występowania siedliska i nie potwierdzono jego obecności. Siedlisko 91E0 wymaga szczegółowej weryfikacji w terenie,</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>4. Uwaga dotyczy tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych. „brak 91E0”</p> <p>5. Uwaga dotyczy siedlisk 3140, 7110, 7210 wpisanych do tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych, działania ochronne. „W obowiązującym sdf nie ma tego siedliska - nie ma też wniosku o zmianę.”</p> <p>6. Uwaga dotyczy tabeli Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń. Wykonawca wpisał to samo zagrożenie istniejące i potencjalne dla pachnicy dębowej i kozioroga dobosza – B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew „To już istnieje. Jaka jest różnica?”</p> <p>7. Uwaga dotyczy gatunku - kumaka nizinnego, wpisanego do tabel: identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń, cele działań ochronnych, działania ochronne. „gatunek ten nie jest przedmiotem ochrony w obowiązującym sdf”</p> <p>8. Uwaga dotyczy celów działań ochronnych „odbudowa zasobów martwego drewna” dla siedlisk: 9110, 9130 i 9160. „Do jakiego poziomu w ramach tego PZO?”</p> <p>9. Uwaga dotyczy działań ochronnych dla siedliska 9130 – preferowanie gatunków buczynowych w drzewostanie. „Kiepsko sformułowane - ja bym proponował "preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żywnych buczyn””.</p> <p>10. Uwaga dotyczy podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania ochronnego dla siedliska 3150, wykonawca wpisał podmiot prywatny. „Jaki?”</p> <p>11. Uwaga dotyczy tabeli ochronnych działaniami w zakresie monitoringu: „Brak zaplanowanego monitoringu stanu ochrony gatunków: kozioróg dębosz i pachnica dębowa.”</p>	<p>przynajmniej część siedliska prawdopodobnie uległa naturalnym przemianom biocenotycznym, co nie wyklucza występowania małych, nietypowo wykształconych płatów na badanym obszarze. Siedliska nie wykreślono z SDF, ale ze względu na brak obserwacyjnych dostatecznych podstaw do utrzymywania go w SDF-ie jako przedmiotu ochrony, zdecydowano o nadaniu oceny „D”. W tej sytuacji nie określano dla niego zagrożeń, celów działań ochronnych i działań ochronnych. Podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF-u.</p> <p>Ad. 5. W dokumentacji PZO umieszczono informacje na temat siedlisk przyrodniczych, które dotychczas nie były wykazywane w SDF (wg. stanu na 10-2013) z uwagi na opinię rzeczniaka Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytycznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”, wykazano potrzebę uznania tych siedlisk za przedmioty ochrony wraz z uzasadnieniem.</p> <p>Ad. 6. Uwagę uwzględniono. Wykreślono zagrożenie B02.04 z zagrożeń potencjalnych, ponieważ jest to zagrożenie istniejące.</p> <p>Ad. 7. W dokumentacji PZO umieszczono informacje na temat kumaka nizinnego, który dotychczas nie był wymieniany w SDF (wg. stanu na 10-2013) w związku z opinią rzeczniaka Generalnego ETS w sprawie C-304/05 (która przytoczona została w Wytycznych GDOŚ z dnia 12.12.2012), w myśl której: „w planie zadań ochronnych można rozszerzyć założenia ochrony, wówczas z chwilą ustanowienia takiego planu, taki gatunek/siedlisko stanie się przedmiotem ochrony. SDF powinien być zaktualizowany i przekazany Komisji”. Niezależnie od powyższego, podjęto działania zmierzające do aktualizacji SDF w zakresie nowych przedmiotów ochrony. Informacja szczegółowa o proponowanych zmianach SDF została również wykazana w tabeli 10 dokumentacji PZO „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic”.</p> <p>Ad. 8. Uwagi nie uwzględniono. Zaplanowane działanie polegające na odbudowie zasobów</p>

L.p.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		12. Uwaga dotyczy tabeli działań ochronnych. Wykonawca zaplanował wykonanie pełnego monitoringu struktury i funkcji wybranych losowo płatów siedlisk według metodyki GIOŚ, parametr „struktura i funkcja” i „szanse zachowania siedliska”, ale nie podał terminów monitoringu.	<p>martwego drewna w siedliskach 9110, 9130 i 9160 jest typem działania przez zaniechanie aktywności. Poziom jego realizacji (i tym samym osiągnięcie celu działań ochronnych) będzie uzależniony od tempa wydzielania się posuszu w poszczególnych płatach siedliska. Tempo wydzielania się posuszu będzie różne w różnych drzewostanach tworzących siedlisko. Ocena stanu siedliska będzie dokonywana zawsze w oparciu o obowiązującą metodykę w zakresie oceny analizowanego wskaźnika dotyczącego martwego drewna. Ponieważ w metodyce są wskazane konkretne parametry martwego drewna, a parametry te mogą w przyszłości ulegać zmianom, uznano, że najwłaściwszym określeniem docelowego stanu, do którego należy zmierzać, będzie „właściwy stan ochrony siedliska”.</p> <p>Ad. 9. Uwagę uwzględniono. Zmieniono nazwę działania zgodnie z wnioskiem na: „Preferowanie gatunków drzew właściwych dla siedliska żywnych buczyn”.</p> <p>Ad. 10. Uwagę uwzględniono. Doprecyzowano, że podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań jest właściciel lub posiadacz gruntu.</p> <p>Ad. 11. Uwagę uwzględniono. Zaplanowano monitoring stanu ochrony dla gatunków: kozioróg dębosz i pachnica dębowa.</p> <p>Ad. 12. Uwagę uwzględniono. Uzupełniono terminy w zaplanowanym monitoringu siedlisk.</p>

Projekt planu zadań ochronnych zgodnie z dyspozycją przepisu art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, uzyskał na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2014 r. pozytywną opinię Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, działającej przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Wojewoda Zachodniopomorski pismem z dnia 28 marca 2014 r., znak: NK-3.0522.4.2014.KD, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzikie Lasy PLH320060.

Realizacja działań ochronnych i monitoringowych, zawartych w niniejszej regulacji prawnej finansowana będzie zgodnie z przepisem art. 39 ustawy o ochronie przyrody, m.in. ze środków Unii Europejskiej, a w zakresie nie objętym finansowaniem przez Wspólnotę, ze środków budżetu państwa, a także ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych oraz monitoringowych zawartych w niniejszym akcie normatywnym w dziesięcioletnim okresie obowiązywania planu, wyniesie łącznie około 213 tys. zł. Oszacowanie kosztów należy traktować jedynie bardzo orientacyjnie, gdyż ze względu na specyfikę prac i terenu, koszty mogą się znacznie różnić u różnych wykonawców, a poza tym mogą być znacznie obniżone w wyniku łączenia prac. Na oszacowane koszty składają się:

- działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania
- 15 000 zł,

- działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych i monitoringu stanu przedmiotu ochrony – 101 000 zł,
- uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony – 97 000 zł.

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Z uwagi na niewielką powierzchnię obszaru, a także położenie większości powierzchni na terenach leśnych, nie przewiduje się aby zarządzenie mogło wpłynąć istotnie na sytuację i rozwój regionu. Może natomiast sprawić, że gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, będzie bardziej zrównoważone z potrzebami ochrony tych zasobów. Zarządzenie nie powinno wpłynąć negatywnie na bieżącą aktywność turystyczną i zjawisko turystyki w regionie. Może natomiast przyczynić się do rozwoju turystyki specjalistycznej, związanej z poznawaniem i obserwowaniem cennych elementów środowiska przyrodniczego. Tego typu rozwój, może z kolei generować rozwój usług agroturystycznych (noclegi, wyżywienie, wypożyczalnie rowów i kajaków, usługi przewodnickie). W perspektywie długookresowej zarządzenie powinno zapewnić zachowanie walorów przyrodniczych, a tym samym turystycznych w obszarze, stabilizując rolę jaką turystyka odgrywa w lokalnej gospodarce.

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

- Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwanej Dyrektywą Ptasią (Dz. Urz. UE L 20/7 z 26.01.2010);
- Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.);
- Dyrektywie 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. L 143, 30/04/2004 P. 0056 - 0075), zwanej Dyrektywą Odpowiedzialnościową.

Zarządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).